

Naslov originala:
THE FARTHEST SHORE
URSULA K. LE GUIN

Copyright © 1972 Andrew Nurnberg Associates
Copyright © 2018 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednik:
Danilo Lučić

Prevod:
Mia Kefer

Lektura i korektura:
Dejan Zakić

Dizajn korica:
Jelena Lugonja

Štampa:
Kontrast štampa

Tiraž:
500

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo
www.glif.rs

URSULA LE GVIN
NAJDALJA
OBALA

KONTRAST
Beograd, 2018.

1. OSKORUŠA

U DVORIŠTU FONTANE martovsko sunce prosijavalo je kroz mlade listove jasena i bresta, a voda se slivala i oticala kroz senku i jasnu svetlost. To nenatkrito dvorište okruživala su četiri kamena zida. S druge strane nalazile su se sobe, dvorane, prolazi, hodnici, kule, a na kraju snažni spoljašnji zidovi Velikog zdanja Rouka, koji su bili u stanju da zadrže savki ratni pohod, da odole svakom zemljotresu i naletu talasa; bili su sagrađeni ne samo od kamena, već i od neoborive magije. Jer Rouk je Ostrvo Mudrih na kome se predaje nauka magije; a Veliko zdanje je škola i središnje mesto čarobnjaštva; a središnje mesto tog zdanja je to malo dvorište u samom središtu, gde žubori fontana i drveće postojano odoleva kiši, suncu i zvezdama.

Korenje drveta najbližeg fontani, jedne razgranate oskoruše, nadiglo je i stvorilo pukotine u mermerskim pločama. Pukotine je ispunila svetlo zelena mahovina, šireći se iz travnate parcele oko vodoskoka. Tamo je na jednom nižem mermernom ispupčenju prekrivenom mahovinom sedeo dečak, prateći pogledom oticanje središnjeg mlaza fontane. Bio je već gotovo muškarac, ali ipak još dečak; vitak, bogato odeven. Lice kao da mu je bilo urađeno u zlatastoj bronzi, imalo je tako fine crte i bilo je sasvim spokojno.

Iza njega, na nekih petnaest stopa, ispod drveća na drugom kraju malog središnjeg travnjaka, stajao je jedan čovek, ili se bar činilo da stoji. Teško je to bilo zasigurno, utvrditi usled treperavog pomeranja senke i tople svetlosti. On je, nema

sumnje, bio tamo, čovek u belom, stajao je nepomično. Dok je dečak posmatrao fontanu, čovek je posmatrao njega. Nije se čuo nikakav zvuk niti videlo bilo kakvo kretanje osim igre lišća i vode i njihove neprestane pesme.

Čovek krenu napred. Vetar pokrenu grane oskoruše i zat-alasa njene tek rastvorene listove. Dečak skoči na noge, okret-no i zaprepašćeno. Okrenu se prema čoveku i nakloni mu se. „Gospodaru Arhimaže”, reče on.

Čovek koji se zaustavio pred njim bio je onizak, usprav-na držanja, krepak i na sebi je imao ogrtač sa kapuljačom od bele vune. Iznad nabora spuštene kapuljače videlo se tamno crveno lice, orlovski nos, a jedan obraz bio mu je izbrazdan davno zadobijenim ožiljcima. Pogled mu je bio bistar i divlji. Pa ipak, govorio je blago. „Priyatno je sedeti u Dvorištu Fon-tane”, primeti on, i predupredivši dečakovo izvinjenje, nastavi: „Doputovao si izdaleka i još se nisi odmorio. Slobodno sedi.”

On kleknu na belu ivicu fontane i ispruži šaku prema prs-tenu svetlucavih kapi koje su se rasipale iz gornje činije fon-tane, puštajući da mu voda curi između prstiju. Dečak ponovo sede na ispupčene ploče i prođe trenutak pre no što ijedan od njih ponovo progovori.

„Ti si sin kneza od Enlada i ostrva Enlada”, reče Arhimag, „naslednik kneževine Mored. U celom Zemljomorju nema starije niti čestitije baštine. Video sam voćnjake Enlada u pro-leće i zlatne krovove Berile... Kako se zoveš?”

„Zovem se Aren.”

„Ta reč mora da potiče iz dijalekta tvoje zemlje. Šta ona znači u svakodnevnom govoru?”

Dečak odvrati: „Mač.”

Arhimag klimnu. Ponovo nastupi tišina, a onda dečak pro-govori, ne baš srčano, ali bez stida: „Mislio sam da Arhimag zna sve jezike.”

Čovek odmahnu glavom, posmatrajući fontanu.

„I sva imena...”

„Sva imena? Samo je Segoj koji je izgovorio Prvu reč, izdižući ostrva iz dubokog mora, znao sva imena. Budi siguran”, a na Arenovom licu zaigra bistar, živ pogled, „da mi je bilo potrebno da saznam tvoje pravo ime, sazano bih ga. Ali nema potrebe. Zvaću te Aren; a ja sam Jastreb. Reci mi, kakvo ti je bilo putovanje dovde?”

„Suviše dugačko.”

„Nepovoljni vetrovi?”

„Vetrovi su bili povoljni, ali vesti koje sam čuo bile su loše, gospodaru Jastrebe.”

„Pričaj”, reče ozbiljno Arhimag, ali poput čoveka koji udovoljava dečjem nestrpljenju; dok je Aren govorio, on se ponovo zagledao u kristalnu zavesu od vodenih kapi što se prelivala iz gornjeg dela fontane u donji, i pre bi se moglo reći da je pored dečakovih reči osluškivao još nešto, a ne da ga nije slušao.

„Vi znate, gospodaru, da je knez moj otac upućen u vraćanje, pošto potiče od loze Moreda, i pošto je u mladosti proveo godinu dana ovde na Rouku. Posедуje izvesne moći i znanje, mada retko koristi tu svoju veštinu, pošto je zaokupljen vladavinom i upravljanjem svojom kneževinom, zapovedništvom u gradovima i trgovinom. Flote sa našeg ostrva odlaze na zapad čak do Zapadnog Prostranstva trgujući safirima, ovčijom kožom i kalajem; u ranu zimu jedan pomorski kapetan vratio se u naš grad Berilu i doneo priču koja je stigla i do ušiju mog oca, tako da je on poslao po tog čoveka i saslušao ga. „Dečak je govorio užurbano, sigurno. Obučavali su ga civili, dvorani, tako da nije bio samouveren poput ostale mladeži.

„Pomorski kapetan je ispričao kako na ostrvu Narvedu-en, koje se nalazi na nekih pet stotina milja zapadno od nas, mereći pomorske puteve, više nema nikakve magije. Čarolije tamo nemaju nikakvu moć, rekao je, a reči vraćanja su zaboravljene. Otac ga je upitao da nisu svi čarobnjaci i veštice napustili to ostrvo, a on je odgovorio da nisu: bilo je tamo još onih

koji su nekada bili čarobnjaci, ali oni više nisu bacali nikakve čini, čak ni one najjednostavnije za popravak kakvog lonca ili pronalaženje izgubljene igle. Moj ga je otac upitao, da li je narod na Narveduenu obeshrabren? A pomorski kapetan je ponovo odgovorio da nije, već bi se pre moglo reći da ih nije bilo briga. Vladaju boleštine, kazao je, jesenja žetva bila im je siromašna, a njima ipak kao da ni do čega nije stalo. Rekao je. .. Bio sam tamo, dok je razgovarao sa knezom... rekao je: 'Liče na bolesnike, na čoveka kome je rečeno da mora umreti do kraja godine, a on sebi ponavlja kako to nije istina, da će on večno živeti. Idu unaokolo' kazao je, 'ne obazirući se na svet oko sebe.' Kada su se i ostali trgovci vratili, ponovili su priču da je Narveduen jako osiromašio i da se na njemu više ne upražnjava bakanje. Ali sve su to bile priče vezane za Prostranstvo, a one su uvek neobične, tako da im je samo moj otac poklonio veću pažnju.

A onda za Novu Godinu, za vreme svetkovine Jagnjeta koja se održava u Enladu, kada žene pastira dolaze u grad i donose prvu jagnjad iz stada, moj otac je imenovao vrača Ruta da izgovori bajalice za uvećanje stada. Ali Rut se vratio u dvor sav pometen, spustio je štap i rekao: 'Gospodaru, ne mogu da izgovorim bajalice.' Otac počeo da ga ispituje, ali on je samo mogao da kaže: 'Zaboravio sam reći i ustrojavanje.' Onda je otac otišao na trg i sam izgovorio bajalice, tako da je proslava mogla biti završena. Ali video sam ga kada se vratio u palatu te večeri, bio je ozbiljan, zabrinut i rekao mi je: 'Izgovorio sam reći, ali ne znam da li su one išta značile.' I odista, ovog proleća pastiri imaju mnogo nevolja sa stadima, mladunci umiru odmah po rođenju, a mnoga jagnjad se rađaju mrtva, a poneka su... deformisana." Dečak je u početku govorio s lakoćom, a sada ga glas izdade; trgnuo se kada je izgovorio tu reč i progutao knedlu. „Video sam neke”, reče on. Zatim nastupi pauza.

„Moj otac veruje da ovo i priča o Narveduenu, ukazuje na to da u našem delu sveta deluje neko zlo. Želi da čuje savet Mudrih.”

„To što je tebe poslao dokazuje kako smatra da taj savet treba da brzo dobije”, odvrati Arhimag. „Ti si mu sin jedinac, a putovanje od Enlada do Rouka nije baš kratko. Imaš li još šta da mi ispričaš?”

„Pa samo priče nekih starica koje žive u brdima.”

„Šta kažu starice?”

„Da sve veštice koje proriču sudbinu iz dima i bara govore o zlu, i da njihovi ljubavni napici ne deluju. Ali one nisu prave vračare.”

„Na proricanje sudbine i ljubavne napitke ne treba mnogo obraćati pažnju, ali treba saslušati ono što te starice imaju da kažu. E pa, o tvojoj poruci će Veliki majstori Rouk sigurno raspravljati. Ali ne znam, Arene, kakav bi savet oni mogli dati tvome ocu. Jer Enlad nije prva zemlja iz koje su do nas doprle slične glasine.”

Arenu je putovanje sa severa, pored velikog ostrva Hevnora i kroz Unutrašnje more do Rouka, bilo prvo veće putovanje. Tek je u ovih nekoliko poslednjih nedelja video i druge zemlje pored svoje rodne, postao svestan razdaljina i raznolikosti i shvatio da postoji veliki svet s druge strane prijatnih enladskih brda, kao i mnogo ljudi u njemu. Još nije bio navikao da razmišlja u tako širokim razmerama, tako da je prošao trenutak pre no što je shvatio. Odakle još?” upitao je, pomalo pometen. Jer nadao se da će se kući u Enlad vratiti sa pravim lekom.

„Iz Južnog Prostranstva, u početku. U poslednje vreme čak i nešto južnije od Arhipelaga, iz Vatorta. Ljudi kažu da se u Vatortu više ne upražnjava magija. Teško je biti siguran. Ta je zemlja dugo bila stecište pobunjenika i gusara pa se stoga kaže da kada čuješ trgovca sa juga, to ti je isto kao da slušaš lažova. Pa ipak, priča je uvek ista: Izvori čarobnjaštva su presušili.”

„Ali ovde na Rouku...”

„Ovde na Rouku ništa od toga nismo osetili. Ovde smo zaštićeni od oluje, promena i svega lošeg. Možda i suviše dobro zaštićeni. Kneževiću, šta ćeš sada preduzeti?”

„Vratiću se u Enlad kada budem u stanju ocu da odnesem neko jasno objašnjenje prirode toga zla i lek za njega.”

Arhimag ga još jednom pogleda, i ovog puta, uprkos svojoj obuci kroz koju je prošao, Aren odvrati pogled. Nije znao zašto, jer pogled tih tamnih očiju nije bio nimalo neljubazan. Bio je nepristrasan, smiren, saosećajan.

Svi su u Enladu podizali pogled ka njegovom ocu, a on je bio sin svog oca. Niko ga još nije ovako pogledao, ne kao Arena, kneževića Enlada, sina vladara, već samo kao Arena. Nije mu se dopadala pomisao da se uplašio Arhimagova pogleda, ali jednostavno je morao da skrene svoj. Činilo se da je on još više uvećao svet oko njega, tako da sada ne samo da je Enlad postao mali i nevažan, već i on sam, te je tako u Arhimagovim očima bio mali, sasvim mali, u velikoj panorami zemalja okruženih morem nad kojima je visila tama.

Sedeo je i čupkao živopisnu mahovinu koja je rasla iz raspucalih mermernih ploča, ali ubrzo potom prozbori, glasom, koji je tek u nekoliko poslednjih godina postao dublji, mada je sada zazvučao nekako tanko i piskutavo: „Učiniću kako mi naredite.”

„Ti si obavezan prema svom ocu, ne prema meni”, odvrati Arhimag.

I dalje nije skidao pogled sa Arena, tako da dečak sada podiže oči prema njemu. Dok mu se malopre podređivao, zabravio je na sebe, tako da je sada ugledao Arhimaga u pravom svetlu: najvećeg vrača u celom Zemljomorju, čoveka koji je prekrrio Crni Izvor Fundara i povratio prsten Eret-Akbe iz grobnica Atuana, te podigao nepski zid, čiji su temelji duboko u moru; mornara koji je poznavao mora od Astovela do Selidora; jedinog živog gospodara zmajeva. Klečao je tu pored fontane, onizak, ne baš tako mlad, čovek tiha glasa, sa očima dubokim kao veče.

Aren nespretno ustade, te kleknu na oba kolena, i to sve izvede nekako na brzinu. „Gospodaru”, počeo on zamuckujući, „dozvolite da vam služim!”

Njegovog samopouzdanja je nestalo, lice mu je bilo obliveno rumenilom, glas mu je podrhtavao.

Za pasom je nosio mač u koricama od nove kože koje su bile ukrašene crvenim i zlatnim umecima; ali sam mač bio je jednostavan, sa izlizanom poprečnom drškom od posrebrene bronzine. Sada ga je žurno izvukao i dršku okrenuo prema Arhimagu, kao što vitez nudi mač svome knezu.

Arhimag nije ispružio šaku da dodirne dršku mača. Pogledao ga je, a onda je podigao oči prema Arenu. „To je tvoje, a ne moje”, reče on. „A ti nisi ničiji sluga.”

„Ali otac je rekao da mogu ostati na Rouku dok ne doznam o kakvom je to zlu reč i dok možda ne steknem neko znanje... veštinu ne posedujem, mislim da nemam nikakavu moć, ali među mojim precima bilo je maga... ako bih mogao da naučim da vam budem od neke koristi...”

„Važnije od toga da su ti neki od predaka bili magi je to”, reče Arhimag, „što su bili kraljevi.”

On se pridiže i priđe Arenu tihim, krepkim korakom, te ga uhvativši za ruku natera da ustane. „Zahvaljujem ti na ponudi da mi služiš, i mada je sada ne prihvatam, ipak bih mogao, kada se posavetujemo o tim stvarima. Ponudu velikodušnog duha ne treba olako odbiti. Niti treba nepromišljeno odgurnuti mač Moredovog sina!... Pođi sada. Momak koji te je doveo ovamo pobrinuće se da dobiješ nešto za jelo, da se okupaš i odmoriš. Pođi”, i on blago pogura Arena, dodirnuvši ga između lopatica, tako prisno kako to niko pre njega nije učinio; da je bilo ko drugi bio u pitanju mladi princ ne bi otrpeo takvo ponašanje; ali on je Arhimagov dodir doživeo kao titraj slave. Jer Aren je prema njemu počeo da oseća veliku naklonost.

Bio je aktivan dečak, voleo je igre, bio ponosan i uživao u telesnim i umnim veštinama, spreman da izvršava svoje ceremonijalne dužnosti i da vlada, što sve nije bilo nimalo lako ni jednostavno. Ipak do sada se još ničemu nije potpuno predao. Sve mu je izgledalo lako i sve je s lakoćom obavljao; sve je bilo

igra i on ju je igrao s ljubavlju. A sada se razbudila sama suština njegova bića, i tome nisu doprineli igra niti kakav san, već čast, opasnost, mudrost, lice puno ožiljaka, miran glas i stisak tamnolute šake, nesvesne svoje moći, štap od tisovine na kome je blizu drške bila srebrom utisnuta u crnom drvetu, izgubljena runa kraljeva.

I tako je on iznenada iskoračio iz detinjstva, ne pogledavši ni ispred sebe, niti se osvrnuvši, neoprezno, ništa ne sačuvavši u rezervi.

Zaboravivši na dvorski način pozdravljanja, on pohita ka vratima, nespretno, ozaren, poslušan. A Ged Arhimag ostade da ga posmatra kako se udaljava.

Ged postoja još malo pored fontane ispod jasena, a zatim podiže lice spram neba umivenog sunčevim zracima. „Kako uljudan glasnik za loše vesti”, reče on poluglasno, kao da se obraća fontani. Nije ga čekala već je nastavljala da govori na nekom svom srebrnom jeziku, i on ju je izvesno vreme slušao. A onda, uputivši se prema jednim drugim vratima, koja Aren nije video, i koja je malo ko i mogao da uoči bez obzira na to kako se blizu našao, on reče: „Veliki majstore Čuvaru kapije.”

Pojavi se jedan sitan čovek neodređene starosti. Mlad nije bio, tako da ga je čovek morao zvati starcem, ali ta mu reč nije pristajala. Lice mu je bilo uvelo i boje slonovače, i krasio ga je prijatan osmeh koji je stvarao duboke bore u njegovim obrazima. „Šta je bilo, Gede?” upita on.

Bili su sami, i on je bio jedan od sedmorice ljudi na svetu koji su znali Arhimagovo ime. Još su ga znali Veliki majstor Imenovanja sa Rouka; Ogion Jutljivi, vrač sa Re Albija, koji je davno na planini Gont dao Gedu to ime; Bela gospa sa Gonta, Tenar od prstena; seoski vrač sa Ifiša po imenu Več; žena graditelja kuća sa Ifiša, majka tri devojčice koja ništa nije znala o vradžbinama, ali je bila mudra u drugim stvarima, po imenu Džerou; i na kraju, na drugom kraju Zemljomorja na krajnjem zapadu, dva zmaja: Orm Embar i Kalesin.

„Večeras ćemo se sastati”, reče Arhimag. „Poći ću do velikog majstora Ustrojstva. Poslaću poruku Kurremkarmerruku, da odloži svoje spiskove i pusti učenike jedno veče da se odmore, te dođe do nas, makar ne i lično. Hoćeš li se pobrinuti za ostale?”

„Da”, odvrati Čuvar kapije, smešeći se, i nestade; nestade i Arhimaga; a fontana je i dalje pričala sama sa sobom, sva razdragana i nikada ne prestajući, na suncu ranog proleća.

Negde na zapadu od Velikog zdanja Rouka, a često i južno od njega, obično se mogao videti Gaj Suštine. Njega nema na kartama i do njega mogu stići samo oni koji poznaju put. Ali čak ga i šegrti, ljudi iz grada i seljani mogu videti, uvek na izvesnoj udaljenosti, tu šumu visokog drveća čije je zeleno lišće protkano zlatom čak i u proleće. I oni smatraju... šegrti, ljudi iz grada i seljani... da se Gaj kreće unaokolo na neki tajanstveni način. Ali tu nisu u pravu, jer Gaj se ne kreće. Njegovo korenje je korenje postojanja. Sve se ostalo kreće.

Ged je koračao preko polja udaljujući se od Velikog zdanja. Skinuo je beli ogrtač, jer sunce je bilo u zenitu. Seljak koji je orao smeđu padinu brda podiže ruku u znak pozdrava i Ged mu otpozdravi na isti način. Male ptice odizale su se u vazduh i pevale. Varnični krov je upravo počeo da cveta po ugarima i pored puteljaka. Daleko u visini, jedan soko napravio je široki luk na nebu. Ged podiže pogled na trenutak i ponovo diže ruku. Ptica se stušiti naniže i zaustavi se tačno na ponuđenom zglobu, ščepavši ga žutim kandžama. To nije bio jastreb, već veliki enderski soko sa Rouka, belo-smeđi soko ribolovac. On postrance pogleda Arhimaga jednim okruglim, svetlozlatnim okom, zatim lupnu povijenim kljunom, te se zagleda u njega sa oba okrugla svetlozlatna oka. „Neustrašivi”, obrati mu se Arhimag na istinskom jeziku.

Veliki soko zamaha krilima i zari još jače kandže, zureći u njega.

„Pođi brate, neustrašivi.”

Seljak na udaljenoj padini brda ispod vedrog neba, više nije gledao. Jednom je prošle jeseni posmatrao Arhimaga i divlju pticu koja mu je sletela na zglavak, a već u narednom trenutku čoveka više nije mogao da vidi, već samo dva sokola kako se penju uz vetar.

Ovog puta su se rastali dok je seljak još gledao: ptica se vinula visoko u nebo, a čovek je nastavio da korača preko blatnjavih polja.

Stigao je do staze koja je vodila u Gaj Suštine, staze koja je uvek vodila pravo i izravno bez obzira kako se vreme i svet krivili oko nje, sledeći je, uskoro je stigao u hlad drveća.

Debla pojedinog drveća bila su ogromna. Kad bi ih čovek ugledao konačno je mogao da poveruje da se Gaj nikada ne pomera: ličila su na prastare kule posivele od godina; njihovo korenje nalikovalo je korenju planina. Ipak su neka od najdrevnijih oskudevala u lišću i imala su uvele grančice. Nisu bila besmrtna. Među tim divovima rasle su mladice, visoke i snažne sa svetlim krošnjama i presadnicama, tankim lisnatim šibljem ne višim od kakave devojke.

Tle ispod drveća bilo je meko, plodno od istrulelog lišća koje je opadalo tokom svih tih godina. Tu su rasle paprati i šumske biljke, ali mogla se naći samo jedna vrsta drveta, koja nije imala imena na hardijskom jeziku Zemljomorja. Pod granama je vazduh bio svež i mirisao na zemlju, a okus u ustima nalikovao je na izvorsku vodu.

Na čistini koju je pre mnogo godina napravilo jedno palo drvo, Ged je sreo Velikog majstora Ustrojstva, koj je živio u Gaju i retko, gotovo nikada nije izlazio iz njega. Kosa mu je bila žuta poput maslaca; on nije poticao iz Arhipelaga. Pošto je prsten Eret-Akbe bio vraćen, varvari iz Kargada prestali su da vrše upade, pa su čak i sklopili neke trgovačke pogodbe sa Unutrašnjim kopnom. Oni nisu bili prijateljski raspoložen narod i držali su se po strani. Ali tu i tamo kakav mladi ratnik ili trgovčev sin, došli bi sami samčiti na zapad, privučeni izgle-

dima na pustolovine ili sa željom da nauče veštinu vraćanja. Takav je bio i Veliki majstor Ustrojstva pre deset godina, opasan mačem, crveno-modar mladi divljak iz Karego-Ata, koji je stigao na Gont jednog kišnog jutra, rekavši Čuvaru kapije na bahatom i oskudnom hardijskom: „Došao sam da učim!” A sada je stajao na zeleno-zlatnoj svetlosti ispod drveća, taj visoki beloputi čovek svetle kose i čudnih zelenih očiju, Veliki majstor Ustrojstva Zemljomorja.

Možda je i on znao Gedovo ime, ali ako ga je i znao nikada ga još nije izgovorio. Nemo su se pozdravili.

„Šta to tamo posmatraš?” upita Arhimag, a ovaj drugi odgovori: „Pauka.”

Između dve visoke vlati trave na čistini pauk je ispleo mrežu, jedan pažljivo okačen krug. U srebrnim nitima hvatala se svetlost. U središtu je čekao pauk, nešto sivo-crno, ne veće od zenice oka.

„I on stvara ustrojstva”, reče Ged, proučavajući umetnički napravljenu mrežu.

„Šta je zlo?” upita mlađi muškarac.

Činilo se da ih obojicu promatra ta okrugla mreža sa crnim središtem.

„Mreža koju mi ljudi tkamo”, odvrati Ged.

U ovoj šumi nije pevala nijedna ptica. Bila je utihla na podnevnoj svetlosti i vrućini. Oko njih su se uzdizali drveće i senke.

„Stigao je glas iz Narveduena i sa Enlada: istovetan.”

„Jug i jugozapad. Sever i severozapad”, reče Veliki majstor Ustrojstva, ne skidajući pogled sa okrugle paučine.

„Večeras ćemo se ovde okupiti. Ovo je najbolje mesto za savetovanje.”

„Nemam nikakav savet!” Veliki majstor Ustrojstva sada je gledao u Geda, a njegove zelenkaste oči su bile hladne. „Bojim se”, reče on. „Postoji strah. Postoji strah u korenima.”

„Da”, odvrati Ged. „Mislim da moramo zaviriti u duboke izvore. Mislim da smo suviše dugo uživali na suncu, uljuljku-

jući se u miru koji je donelo spajanje prstena, obavljajući samo nevažne poslove, pecajući u plićacima. Večeras moramo pretražiti dubine.” Rekavši to, on ostavi Velikog majstora Ustrojstva samog, da i dalje zuri u pauka u suncem obasjanoj travi.

Na ivici Gaja, gde se lišće velikog drveća nadnosilo nad običnim tлом, on sede oslonivši se leđima o jedan moćni koren, spustivši štap preko kolena. Zatvori oči kao da se odmara, te posla glasnika svog duha preko brda i polja Rouka, prema severu, do rta koji je napadalo more i na kome je stajala Osamljena kula.

„Kurremkarmerruč”, reče on u duhu a Veliki majstor Imenovanja podiže pogled sa debele knjige imena korenja i trava, lišća, semenja i latica koju je čitao svojim učenicima i reče: „Ovde sam, gospodar.”

Zatim se udubi u slušanje, taj visoki, mršavi starac, sede glave pod tamnom kapuljačom; učenici za radnim stolovima u odaji u kuli podigoše poglede prema njemu, zatim počеше da se zgedaju.

„Doći ću”, odvrati Kurremkarmerruk, te ponovo pognu glavu nad knjigom, rekavši: „A sad, latica cveta moli ima ime, a to je iebera, kao i sepal, koji se zove partonat; i stabljika i list i koren, svako od njih ima svoje ime...”

Ali Arhimag Ged koji je i dalje sedeo ispod drveta i koji je znao sva molina imena, povuče svog glasnika, te udobnije ispruži noge i ne otvarajući oči uskoro zaspao na suncu prošaranom lišćem.

2. VELIKI MAJSTORI SA ROUKA

U ŠKOLU NA ROUKU slati su dečaci koji su obećavali da bi mogli postati vračevi: dolazili su iz svih krajeva Unutrašnjeg kopna kako bi naučili najveća umeća magije. Tu bi sticali znanja iz raznih oblasti čarobnjaštva, učili bi imena, rune, veštine, čarolije, ono što treba i ono što ne treba činiti i zašto. A onda, posle duge vežbe i ako bi im se šake, um i duh uporedo razvijali, mogli su da steknu naziv vrača i prime štap moći. Pravi vračevi nastaju samo na Rouku.

Pošto na svim ostrvima ima čarobnjaka i veštica, a ljudima je magija potrebna kao hleb i smatraju je ugodnom poput muzike, Škola za čarobnjake je mesto vredno poštovanja. Devet maga, Velikih majstora Škole, smatraju se jednakima velikim kneževima Arhipelaga. Njihov gospodar, Upravitelj Rouka, Arhimag nije podređen nijednom čoveku, sem kralju svih ostrva; a i njemu je samo odan kao vazal, srcem, jer čak ni kralj nije u stanju da primora jednog tako velikog maga da poštuje običajno pravo, ako on to ne želi. Pa ipak, čak i tokom vekova bez kralja, Arhimazi sa Rouka ostali su odani i poštovali su to običajno pravo. Na Rouku se sve odvijalo onako kao što se odvijalo već mnogo stotina godina; činilo se da je to mesto zaštićeno od svih nevolja, smeh dečaka odzvanjao je dvoranama i širokim, hladnim hodnicima Velikog zdanja.

Arenov vodič u obilasku škole bio je jedan zdepasti momak čiji je ogrtač ispod brade bio zakačen srebrnom kopčom, znakom da više nije šegrt već dokazani čarobnjak koji se obučava da dobije štap. Zvao se Kocka „jer su”, objasnio je, „moji roditelji imali šest devojčica, pa je za sedmo dete moj otac rekao da

predstavlja kockanje sa sudbinom.” Bio je prijatan, brza uma i jezika. U drugoj prilici Aren bi uživao u njegovim šalama, ali danas su mu druge stvari bile na pameti. I tako na njega mnogo obraćao pažnju. Kocka je stoga, usled prirodne želje da bude primećen, počeo da iskorištava odsutnost gosta. Pričao mu je čudne stvari o Školi, pa čudne laži o Školi, a Aren je na sve odgovarao: „Ah, da”, ili „Razumem”, tako da je Kocka na kraju zaključio da ima posla sa kraljevskim idiotom.

„Razume se da se ovde ne kuva”, reče on vodeći Arena pored ogromnih kamenih kuhinja u kojima se presijavala sva sila bakrenih kotlova i iz kojih je dopirao zveket noževa i miris luka koji je pekao oči. „To oni rade samo onako, radi predstave. Odlazimo u trpezariju, i tamo svako prizove ono što želi da jede. Tako ne prljamo sudove.”

„Da, shvatam”, odvrati učtivo Aren.

„Zato šegrti koji još nisu naučili čarolije često prvih meseci izgube dosta na težini; ali nauče. Imamo jednog dečaka iz Hevnora koji stalno pokušava da prizove pečeno pile, ali stalno dobija prosenu kašu. Juče je uz nju dobio i sušenog bakalara.” Kocka je promukao pokušavajući da kod gosta probudi nevericu. Konačno je odustao i učutao.

„Gde... sa kog kopna potiče Arhimag?” upita gost, ni ne primećujući moćnu kolonadu kroz koju su prolazili, a čiji su svi zidovi i lučni svod bili izrezbareni prikazom Hiljadulisnoga drveta.

„Sa Gonta”, odvrati kocka. „Tamo je bio seoski kozar.”

Čuvši tu jednostavnu i svima poznatu činjenicu, dečak sa Enlada se okrenu i s nevericom zagleda u Kocku. „Kozar?”

„Gontijci su uglavnom svi kozari, sem ako nisu gusari ili čarobnjaci. Nisam znaš, kazao da je on sada kozar.”

„Ali kako je jedan kozar mogao postati Arhimag?”

„Na isti način kao što bi to mogao postati i princ? Došavši na Rouk i nadmašivši sve Velike majstore, ukravši prsten u Atuanu, savladavši Stazu zmajeva, tako što je najveći vrač od vremena Eret-Akbe... kako drugačije?”

Napustili su kolonadu kroz severna vrata. Kasno poslepodne počivalo je toplo i sjajno po izbrazdanim brdima i krovovima Grada Tvila, i luke iza njega. Zastadoše da porazgovaraju. Kocka reče: „Razume se, to se sve dogodilo veoma davno. Od kada je imenovan za Arhimaga nije mnogo šta učinio. Obično je to tako. Samo sede na Rouku i paze na Ravnotežje, pretpostavljam. A on je i inače već dosta star.”

„Star? Koliko mu je godina?”

„Oh, četrdeset ili pedeset.”

„Jesi li ga vidio?”

„Razume se da sam ga video”, odvrati oštro Kocka. Kraljevski idiot je izgleda bio i kraljevski snob.

„Često ga viđaš?”

„Ne. Samuje. Ali video sam ga kada sam stigao na Rouk, u Dvorištu Fontane.”

„Danas sam tamo s njim razgovarao”, primeti Aren.

Boja njegovog glasa natera Kocku da ga pogleda, i da mu da iscrpniji odgovor: „Bilo je to pre tri godine. Bio sam toliko uplašen da ga nisam pravi ni pogledao. Razume se, bio sam prilično mlad. Ali tamo je teško jasno videti stvari. Sećam se, uglavnom, njegovog glasa, i žamora fontane.” Posle jednog trenutka, dodade. „Naglasak mu je stvarno gontijski.”

„Da mogu da razgovaram sa zmajevima na njihovom jeziku”, primeti Aren, „ne bih vodio računa o svom naglasku.”

Kocka ga tada pogleda sa izvesnim odobravanjem, te upita: „Da li si došao ovamo da učiš, kneževiću?”

„Ne. Doneo sam Arhimagu poruku od svog oca.”

„Enlad je jedna od kneževina kraljevstva, je li tako?”

„Enlad, Ilijen i Put. Nekada su to bili i Hevnor i Eja, ali u njima se ugasila kraljevska loza. Ilijenska loza vodi poreklo od Gemala iz Mora rođenog, preko Mahariona koji je bio kralj svih ostrva. Put, od Akambara i Kuće Šeliet, Enlad, najstarija, od Moreda preko njegovog sina Seriada i Kuće Enlada.”

Aren je odrecitovao ove genealogije sa sanjalačkim izrazom na licu, poput kakvog dobro uvežbanog đaka čiji je um zaokupljen nečim drugim.

„Misliš li da ćemo za svoga života ponovo videti kralja u Hevnoru?”

„Nikada o tome nisam mnogo razmišljao.”

„U Arku, odakle ja potičem, ljudi o tome razmišljaju. Mi sada, znaš, pripadamo kneževini Ilijen, od kada je sklopljen mir. Koliko je od tada prošlo, sedamnaest, osamnaest godina, od kada je prsten kraljevske rune vraćen u Kulu kraljeva u Hevnoru? Stvari su tada krenule nabolje, ali kratko je potrajalo, i sada je gore no ikada. Došlo je vreme da na presto Zemljomorja ponovo zasedne kralj, da donese Znak mira. Ljudi su umorni od ratova, pohara, trgovaca koji precenjaju svoju robu, kneževa koji udaraju prevelike namete i sve te zbrke koja potiče od moći kojom niko ne upravlja. Rouk predvodi, ali ne može da vlada. Ovde je ravnoteža, ali moć treba da bude rukama kralja.”

Kocka je sada govorio sa velikim zanimanjem, zaboravivši na glupiranje, te je konačno uspeo da privuče Arenovu pažnju. „Enlad je bogata i mirna zemlja”, reče on lagano. „Nikada se nije upuštao u slične sukobe. Čuli smo za nevolje koje su snašle druge zemlje. Ali na prestolu u Hevnoru nije bilo kralja još od Maharionove smrti: osam stotina godina. Da li bi sve te zemlje odista prihvatile kralja?”

„Ako bi došao u miru i bio jak: ako Rouk i Hevnor priznaju njegovo pravo na presto.”

„A postoji i proročanstvo koje mora biti ispunjeno, zar ne? Maharion je kazao da naredni kralj mora biti mag.”

„Veliki majstor Poezije je iz Hevnora i zanimaju ga te stvari, te se tako već tri godine trudi da nam ove reči utuvi u glavu. Maharion je kazao: Naslediće moj presto onaj koji bude, živ prošao kroz zemlju tame i stigao na udaljene obale dana.”

„Što će reći, mora biti mag.”

„Da, pošto samo kakav vrač ili mag mogu otići među mrtve u zemlju tame i vratiti se iz nje. Mada je oni ne prelaze. Bar uvek